



QIZ BOLALAR TARBIYASI VA IJTIMOIYLASHUVINING MILLIY POYDEVORIDA ONANING ROLI

Xujamatova Xusnidaxon Mansurovna,
Qo'qon Universiteti MT "Ta'lim"
kafedrasida katta o'qituvchisi
xujamatovax@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada nasl davomchisi bo'lgan qiz bolalar tarbiyasida onaning roli va ahamiyati ochib berilgan bo'lib, mamlakatimizda istiqomat qiluvchi ko'plab xalqlarning madaniyati ayollarning oilaviy munosabatlarning asosiy tartibga soluvchisi sifatidagi alohida mavqeini ko'rsatadi. Oila har birimiz uchun eng muhim va muqaddas go'shadir. O'zbekistonda qadimdan oila rishtalari xalq boylıklaridan biri sifatida e'zozlanib kelinadi, chunki mustahkam oila negizida sog'lom jamiyat va mustahkam davlat shakllanadi. Oilada insonning axloqiy tarbiyasi va madaniy rivojlanishining asoslari qo'yiladi, bu esa keyinchalik uning xulq-atvor normalarini shakllantiradi va uning ichki dunyosini boyitadi. Oila uning ijtimoiy va ijodiy faoliyatini katta rag'batlantiradi va har tomonlama rivojlangan shaxsni shakllantirishga yordam beradi. Maqolada o'sib kelayotgan yosh avlod tarbiyasi, oilada bola tarbiyasi, bola tarbiyasida ota-ona, mahalla, maktabgacha talim tashkiloti hamkorligi, ta'lim-tarbiyaning maqsadi va vazifalari, farzand tarbiyasida onaning o'rni haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'z: oila, shaxs, qiz bola parvarishi, ijtimoiylashuv, milliylik, qadriyat, an'ana, urf-odat, xulq-atvor, mehr-muhabbat, odob-ahloq, milliy madaniyat.

Kirish:

Bugungi kunda ona turli xil ijtimoiy rollarni bajarib, xotin-qizlar jamiyatimiz kelajagi uchun katta mas'uliyat yuklaydi. Oila institutining barqarorligi butun mamlakatning muvaffaqiyatli va har tomonlama rivojlanishining garovidir. Har bir millatning oilaviy an'analari va ular bilan bog'liq huquqiy munosabatlari mavjud. O'zbek oilasining o'ziga xos xususiyatlari bor. Nomus va qadr-qimmat yo'lida o'zini ayamagan buyuk ajdodlarimizning hayoti va ko'rsatgan jasoratlarini tarix asrab-avaylab, bizga yetkazgan. To'maris, ayniqsa, oilasining sha'ni va erkinligini himoya qilish uchun bosqinchilarga qarshi fidokorona kurashdi. Alpomish suyukli Oybarchinni ozod qilish uchun uzoq qalmoq dashtlariga boradi. Afsonaviy sarkarda Amir Temur oila sha'ni va qadr-qimmatini hamma narsadan ustun qo'ygan¹.

Hamda ulug' bobokalonlarimiz farzand tarbiyasidagi qarashlariga ham to'htalib o'tilgan. Maqolada miliy tarbiya, milliy qadriyatlar haqida tushunchalar berilgan. Milliy tarbiyani bolaning yoshligidanoq shakllantirish haqida so'z yuritilgan. Qiz bola tarbiyasi qanday nozikligi ekani haqida so'z yuritilgan. Oilada

¹ Сафиязова, Д. Ж. Влияние национальных традиций на воспитание детей в узбекских семьях / Д. Ж. Сафиязова. — Текст : непосредственный // Теория и практика образования в современном мире : материалы III Междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, май 2013 г.). — Т. 0. — Санкт-Петербург : Реноме, 2013. — С. 170-172. — URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/70/3771/> (дата обращения: 24.06.2024).



qizlar tarbiyasiga e'tibor berish zarur. Qizlarning kelajakda o'zini shaxs sifatida rivojlanishida onalarning roli muhim ekanligi ta'kidlangan.

Milliy tarbiya- tushunchasi ko'p qirrali bo'lib, uning milliy qadriyatlari asosida olib boriluvchi maqsadga yo'naltirilgan tarbiyaviy faoliyat, umuminsoniy tarbiyaning har bir xalqqa xos va mos betakror sakli, xalq va uning madaniyatini saqlab qolish, tiklash va rivojlantirishdan iboratdir. Mustaqillik yillarini boshlarida bizning buyuk ajdodlarimiz tomonidan ko'p asrlar davomida yaratilib kelingan be'baho milliy va ma'naviy me'roslarimizni tiklash davlat siyosatida ko'tarilgan muhim vazifa bo'lib qolgan. Milliy tarbiyani bolaning yoshligidanoq shakllantirish, unga milliy qadriyatlarimizni, an'analarimizni singdirish zarur.

Milliy qadriyatlarni shakllantirish obyekt va subyekt sifatida tushunish kerak. Qadriyatlar - inson uchun ahamiyatli bo'lgan millat manfaatlari yo'lida xizmat qiladigan erkinlik, ijtimoiy adolat, tenglik, haqiqat, ma'rifat, go'zallik, yaxshilik, halollik, burchga sodiqlik singari fazilatlarni o'zida mujassamlashtiradi. Milliy qadriyatlar ma'lum bir millat, xalq va elatlarning o'z tarixiy taraqqiyotida yaratadigan barcha moddiy va madaniy (ma'naviy) boyliklari yig'indisidan iboratdir. Qadriyatlar turli-tuman bo'lib, bular ichida „eng oliy qadriyat - inson“ hisoblanib, qolgan barcha qadriyatlar unga xizmat qiladi. Inson qadriyatining ma'naviy, tarixiy hamda ta'limiy jihatlari o'ziga xos yangicha fikrlash va yondoshishlarga asoslanadi. Tarbiya - arabcha so'zdan olingan bo'lib, parvarish qilmoq, ta'lim bermog'i kerak, o'rganish, odob o'rgatish, mehribonlik ko'rsatish, himoya qilish singari ma'nolarni anglatadi.

Ta'lim va tarbiya bir-biri bilan uzviy bog'liqdir. Inson ilmi bo'lishni istasa u eng avvalo tarbiyalanishi kerak. Tarbiyali inson mukammal ilm sohibi bo'la oladi. Bolaga tarbiya berish avvalo oiladan boshlanadi. Biz oilani "kichikvatan" deb ataymiz. Aynan shu Vatan bola uchun dastlabki tarbiya maktabi bo'ladi. Qaysidir ma'noda ota-ona farzandining birinchi o'qituvchisi hisoblanadi. Shuning uchun ota-onaning o'zi ham yuksak axloqiy sifatlariga ega bolmog'i kerak. Bolaga o'zi yaxshi fazilatlar bilan o'rnatilgan bo'la oladigan ota-onaning farzandi kelajakda go'zal xulqli, yuksak ilmi, xalqqa foydasi tegadigan barkamol shaxs bo'ladi².

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish buyicha kushimcha choratadbirlar tugrisida" 2019 yil 3 maydagi PK-4307-son qarori ijrosini ta'minlash maqsadida 2019 yil 31 dekabrda Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi qabul qilindi: Konsepsiyada "Qiz bolalarda ona Vatanga muhabbat, milliy g'oyaga sadoqat, mehnatsevarlik, jonkuyarlik,

² Bola ta'lim-tarbiyasida ota-onaning tutgan o'rni. science and innovation international scientific journal volume 1 issue 7 uif-2022: 8.2 | issn: 2181-3337. 67 p



oilaparvarlik, ibo, xayo, nafosat, did-farosat, qanoat, vafodorlik, mehribonlik, raxmdillik, kamtarlik, ziyraklik, mehmondo‘stlik, bolajonlik, murosallilik, orastalik, saranjomlik, xushmuomalalik, pazandalik kabi malakalarni shakllantirishga qaratilgan treninglar dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish” vazifalari belgilangan³

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2019 - yil 22 - aprelda imzolangan PQ 4296 - sonli qaroriga asosan , qizlar uchun nikoh yoshi 17 dan 18 yoshga o‘zgartirilganligi va Oila kodeksining 15 - moddasi birinchi qismi bilan nikoh yoshi erkaklar va ayollar uchun 18 yosh etib belgilanganligi, o‘zbekiston Respublikasi “Xotin - qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risidagi ” Qonuni hamda o‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi senatining “2030 - yilga qadar o‘zbekiston Respublikasida gendr tenglikka erishish strategiyasini tasdiqlash haqida” Qarori jamiyatdagi majud barcha sohalarda faoliyat ko‘rsatib kelayotgan xotin - qizlar huquqini qonuniy jihatdan himoyalashga qaratilgan islohotlarning yana bir isbotidir. Oilaning tibbiy, huquqiy, iqtisodiy savodxonligini oshirish masalalari ilgari surilayotgan bir davrda, diniy savodxonlikka ham ega bo‘lishlikni davrning o‘zi taqozo qilyapti. Zero, islom dini yaxshilik, ezgulikni ulug‘lovchi din bo‘lishi bilan birga unda oila mustahkamligiga ham alohida urg‘u berilgan. Bunda “Qur‘oni Karim” va “Hadislar” asosiy manba bo‘lib xizmat qiladi⁴.

Tadqiqot muammosining dolzarbligi so‘nggi paytlarda paydo bo‘lganligi bilan bog‘liq o‘n yilliklar davomida milliy madaniyat darajasining sezilarli yuksalishi qayd etildi. Ushbu tendentsiyaning keyingi rivojlanishi ko‘p jihatdan yosh avlodni tarbiyalash bilan bog‘liq bo‘ladi. Shu sababli jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichi, shu jumladan xalqlar orasida boshqa madaniyatlar bilan o‘zaro munosabat, shuningdek, etnoijtimoiy yo‘nalishlarning shakllanish jarayoni. Bu jarayonlarning tugallanishi, o‘z navbatida, mintaqadagi ayollarning roliga bevosita ta’sir qiladi⁵.

Ushbu maqolaning maqsadi ayollarining yosh avlodni tarbiyalashdagi rolini o‘rganishdir, namoyon bo‘lgan eng muhim xususiyatlarini aniqlash, ta’lim jarayonini modernizatsiya qilish uchun bugungi kunda mavjud bo‘lgan asosiy imkoniyatlarni o‘rganish, bolalar, o‘smirlar va yoshlar, uni takomillashtirishda, oilada ayollarning rolini hisobga olish ahamiyati berilgan. Maqolaning ilmiy yangiligi eng muhimini aniqlash orqali yosh avlodni tarbiyalashda hamda qiz bola tarbiyasida onaning

³VOLUME 1 | ISSUE 8 ISSN 2181-1784 Scientific Journal Impact Factor SJIF 2021: 5.423 718 w September 2021 www.oriens.uz

⁴ 7 yoshgacha bo‘lgan qiz bolalar yuksak tarbiyasining milliy poydevorida onaning roli. Qo‘qon universiteti mt 1-21 guruh talabasi bonumohina@gmail.com omonxonova mohina vohidjon qizi

⁵ISSN 1991-5497. мир науки, культуры, образования. № 5 (90) 2021. 141 s



rolining xususiyatlari va pedagogik bilimlarni kengaytirishda maqolaning ahamiyati ko'rsatilgan. Insoniyat jamiyati taraqqiyotining hozirgi bosqichida yosh avlodni tarbiyalashda ayollarning roli va amaliy ahamiyati ushbu masala bo'yicha keyingi tadqiqot ishlarining yo'nalishini belgilashda ko'rinadi.

Adabiyotlar tahlili.

O'zbek xalq pedagogikasida bolalarda ijobiy fazilatlarni, tarbiyani shakllantirish uchun birinchi navbatda oila a'zolari ota-ona, aka-uka, opa-singil va oilada kattalarga bo'lgan mehr-muhabbat hissini tarbiyalash zarurligiga amal qilingani ko'rinadi.

Oilada bolalarning kattalarga bo'lgan mehribonligi tarbiya natijasidagina tarkib topadigan ma'naviy fazilat ekanligi ta'kidlanadi. Tarbiyani insonga yetkazishda otaonaning o'rni beqiyosligini Rasululloh (sollallohu alayhi va sallam) ta'kidlaydilar. Payg'ambar alayhissalom: "Jannat onalar oyog'i ostidadir" deb marhamat qildilar. Kelgusida qizlar bo'lajak ona, ardoqli uy bekasi bo'ladilar. Biz qizlarimizga hayotning past-balandini, turmush qiyinchiligini yengib o'tishlarini uqtirib o'tishimiz shart. Har bir ona turmushga chiqayotgan qiziga u kelin bo'lib borayotgan xonadon aziz va qadrliligi, qiz bola kelin bo'lib tushgan xonadoniga toshdek bo'lishini uqtirishi lozimdir.

Abu Hurayra(roziyallohu anhu)dan rivoyat qilinadi: "Nabiy (sollallohu alayhi vasallam): "Har bir tug'ilgan bola faqat fitrat (sof tabiat) bilan tug'iladi. Bas, ota-onasiuni yahudiy yoki nasroniy yoki majusiy qiladi...". Bu hadisi sharifdan irsiyat, ya'ni biologik omil insonni shakllanishida asosiy o'rin tutadi degan fikrni ilgari suruvchi G'arb faylasuf va oqimlarining fikrlari asossiz ekanini va tarbiyaning muhimligini bilib olamiz.

Jaloliddin Davoniy ota-onaning bolani tarbiyalashdagi ahamiyatiga keng to'xtalgandi. Uning fikricha oila tarbiyasida ota ham, ona ham teng huquqli, teng ishtirok etishi bolaning yaxshi xulq odob qoidalarini muayyan bir kasbni egallashiga ko'maklashishi ilm fan va kasb hunar egallashining moddiy asosi bo'lmishoziq ovqat, kiyim kechak, kerakli buyum va jixozlarni yetkazib berish uchun jozibalik ko'rsatishi kerak.

Jaloliddin Devoniy „Bolaning tarbiya olishi, odob-axloqli bo'lishi uning keyingi tarbiyasiga bog'liq. Chunki hayotda har kuni bola ko'radigan, muloqotda bo'ladigan narsalar uning xulqiga yaxshi va yomon tomondan ta'sir etadi. Bolada har kuni insoniy xislatlar: yurish-turish qoidalari, xushmuomalalik, otaona va boshqa katta yoshlilarni hurmat qilish, to'g'rilik va rostgo'ylikni o'rganish, shirinsuxanlik, kamtarlik, so'zlashuv odobiga rioya qilish kundalik turmushda o'rganiladi“, deydi.

Tadqiqot metodologiyasi



Bugungi kunda jamiyatimizda shakllanayotgan oilalalarda qizlar tarbiyasi va kamolotiga alohida e'tibor berilmoqda. Qiz farzand borliqni ota ruhiyatida ko'radi, qizlar uchun ota suyanuvchi tog', otasiz o'zini erkin hotirjam tutolmaydi. Hayotda o'rnini topishi ham qiyin bo'ladi. Shu sababdan qiz bolaning hayotida otaning roli katta va beqiyosdir. Shu bilan birgalikda uning ruhiy olamini ham to'ldiruvchi eng asosiy obraz ota hisoblanadi.

Shunday ekan, har bir ota-ona farzandining tarbiyasiga ko'proq e'tibor berishi, ularga alohida vaqt ajratib, odob-axloqdan dars berishi, yomonlarga yaqin yo'latmasligi lozim ekan. Ota-ona bolaning vaqtini to'pa qamrab oladigan zarur va manfaatli mashg'ulotlarni tayyorlashi kerak va ana o'sha mashg'ulotlar bolaning ongini rivojlantiruvchi bo'lishi shart⁶.

Tadqiqot ishining yana bir metodologik o'rganish qismida 7 yoshgacha bo'lgan qiz bola tarbiyasida onaning rovida o'yinlar ahamiyatini ham ko'rib chiqdik. Bunga misol tariqasida "Oila" o'yini oldik.

□ **“Oila” o'yini:** Uy xo'jaligi, oila byudjeti, oilaviy munosabatlar, birgalikda dam olish haqida g'oyalarni shakllantirish, oila a'zolariga muhabbat, do'stona, g'amxo'rlik va ularning faoliyatiga qiziqishni rivojlantirish. Bu o'yinda qizlarni oilaga bo'lgan munosabatini yaxshilash, oila a'zolariga bo'lgan mehmni, e'tiborini kuchaytirish maqsadida bu o'yinni qo'llash mumkin.

Shunday qilib, 7 yoshgacha bo'lgan qiz bolaning yuksak tarbiyasida amaliy faoliyatda o'yinlardan foydalanib amaliy ish olib borish jarayonida qiz bolani tarbiyasida ona bilan qiz birgalikda yoki onani ko'magi asosida o'yinlar o'ynash qiz bolani tarbiyasig atasir etishini guvohi bo'ldik. Bunga misol qilib yuqoridagi "oila" o'yinini keltirdik.

Bolalar bog'chasiga borishning boshlanishi bilan bolaning hayoti o'zgaradi, u nafaqat oilada, balki birinchi bolalar guruhida boshqa bolalar bilan muloqot qilishni o'rganadi; “Bola nimaga jalb qilinganiga e'tibor bering: ba'zi bolalar rasm chizishni yaxshi ko'radilar, boshqalari esa raqsga yoki sportga ko'proq qiziqishadi. Bolaning bolalar bog'chasiga qanday moslashishini, u o'z xohishi bilan guruhda qolishi yoki boshqa bolalar bilan qanday muloqot qilishini ko'rib chiqing. Bolalarning tabiiy intilishlarini yoshligidan rag'batlantiring, shunda kelajakda ular to'liq rivojlanib, haqiqiy iste'dod egasi bo'lishlari mumkin», - deya sharhlaydi psixolog⁷.

Biz tadqiqot mavzuyimiz doirasida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida so'rovnoma, intervyu metodlaridan foydalandik.

⁶ "Science and Education" Scientific Journal / Impact Factor 3,848 (SJIF) February 2023 / Volume 4 Issue 2 978-980 p
⁷<https://xn--e1aaanqaqlcc7aew1d7d.xn--80adxhks/articles/rol-materi-v-vospitani-rebenka/>



Maktabgacha ta'lim tashkilotiga tashrif buyurgan *ota-onalar, tarbiyachilardan intervyu va so'rovnoma metodlarimizni qo'lladik*. Bu metodimizning natijasida qiz bolaning tarbiyasida otani ham, onani ham o'rni katta ekani, farzandlarimizga milliy tarbiya kerakligi haqida javoblar oldik. So'rovnoma savollari quyidagilardan iborat: so'ronomamizning natijasi 1-rasmda keltirilgan.

Savollar	Ha	Yo'q	Bilmayman
Farzandingiz ko'proq sizga(otasiga) taqlid qiladimi?	60%	10%	30%
Farzandingizni maktabgacha ta'lim tashkilotiga ko'proq o'zingiz olib kelasizmi?	50%	50%	0%
Qiz farzandni tarbiyalashda ona o'rnak bo'lishi kerakmi?	100%	0%	0%
Oilangizda farzand tarbiyasi bilan turmush o'rtog'ingiz ham shug'ullanadimi?	50%	30%	20%
Farzandingiz tarbiyalashda unga tarbiyaviy ahamiyatga ega kitoblar o'qib berasmi?	20%	80%	0%
Oila tarbiyasida onaning be e'tiborligi oila muhitini qiyinlashtiradimi?	50%	0%	50%
Farzandlarmiz milliyligimiz, milliy tarbiya olishi uchun mttida sharoitlar qanday deb o'ylaysiz?	0%	70%	30%
Milliyligimiz milliy qadriyatlarimiz haqida farzandingizga so'zlab berasiz?	20%	80%	0%
Milliy tarbiya o'zi bola uchun kerakmi?	40%	20%	40%
Milliy tarbiyani shakllantirishda milliy qo'g'irchoqlardan foydalanasizmi?	10%	10%	80%

Qiz oiladagi xulq-atvorning xususiyatlarini, kundalik vaziyatlarga, mehnatga bo'lgan munosabatini eslaydi va o'z hayotida xuddi shunday narsalarni gavdalantirishga intiladi.

O'tkazgan metodlarimiz natijasiga ko'ra farzand tarbiyasida ota-onaning o'rni beqiyosligi aniqlandi, chunki ular bolaning hissiy, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishining asosiy me'morlari bo'lib xizmat qiladi. Onalar qiz bolani



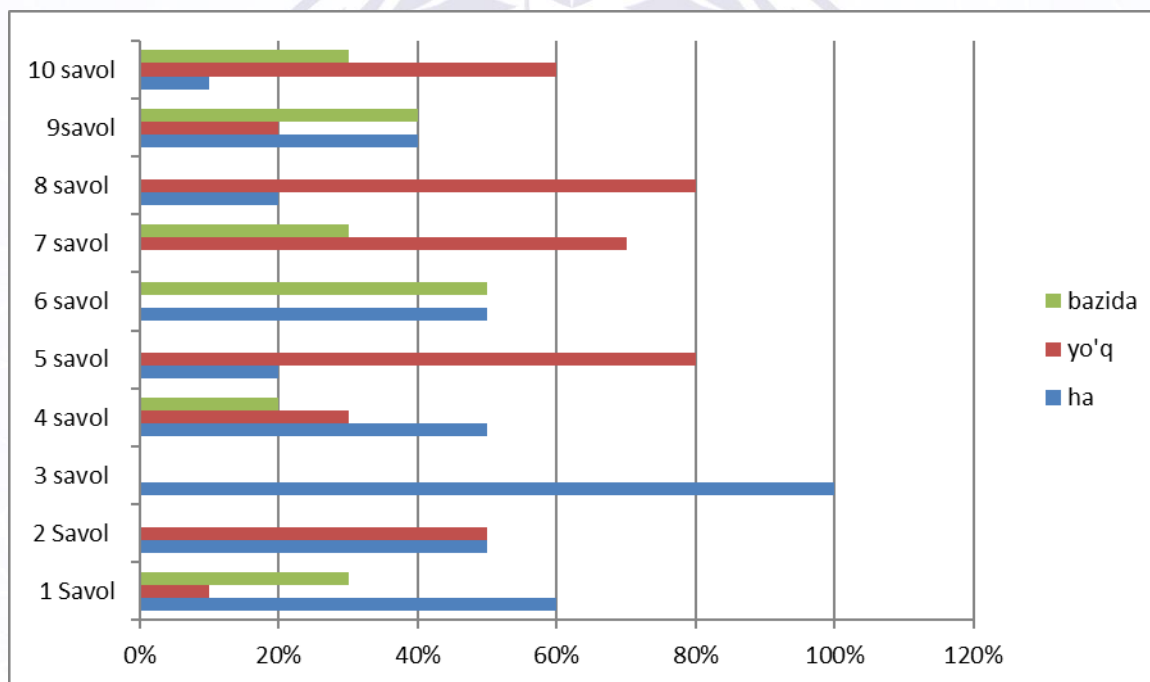
tarbiyalashda ko'p qirrali mas'uliyat va kelajagini shakllantirishga qanday ta'sir ko'rsatishida roli va ahamiyati aniqladik.

Natijalar va muhokama

7 yoshgacha bo'lgan qiz bolalar yuksak tarbiyasining milliy poydevorida onaning roli mavzusida maktabgacha ta'lim tashkilotida olib borilgan tadqiqotimizda qo'llanilgan so'rovnoma metodlari orqali natijasi quyidagi jadvalda keltirilgan.

Tadqiqotimiz natijasi shuni ko'rsatadiki qiz bola tarbiyasi uchun milliylikimiz, milliy tarbiyamiz, milliy tarbiyani shakllantirishda milliy qo'g'irchoqlarimizni o'rni muhim ekanligi haqida onalar bilan so'rovnoma o'tkazishda 10% onalar foydalanar ekan. Qolgan onalar kamdan-kam hollarda milliy qo'g'irchoqlardan foydalanishar ekan.

1-rasm



Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, ona bolalar uchun hayotning eng muhim va mas'ul tomonlaridan biridir. 7 yoshgacha bo'lgan qiz bolalar uchun onaning roli juda katta ahamiyatga ega. Ona bolalarining hayoti boyicha ota-onalarining munosabatlari, ularning psixologik tarbiyalari, ta'lim-tarbiyalari va ijtimoiy integratsiyasi onaning rolini ko'rsatadi. Onalar o'zlarini bolalarga bag'ishlaydilar va ularning jismoniy va ruhiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadilar. Bu davrda ona bolani himoya qilishi, uning xatti-harakatlari bilan aloqada bo'lishi, ta'lim-tarbiya berishi, sog'lom ovqat tayyorlashi, tibbiy yordam ko'rsatishi kabi vazifalarni bajaradi.



Bolalarning yoshida onaning roli hayotiy ko‘milganliklarini shakllantiradi va ularni kelajakda mustaqil shaxslar sifatida tayyorlaydi. Onaning sevgi, qo‘llab-quvvatlash va rejalashtirish kuchi bolalarga o‘zlarini rivojlantirishda yordam beradi.

Takliflar:

1. MTTda “Mening onam” nomli rasmlar tanlovini tashkil etish;
2. MTTda “Zebo qizaloq” ko‘rik tanlovini tashkil etish, unda bir qancha nominatsiyalar beriladi bu orqali qizlarda ilk ko‘nikmalar shakllanadi;
3. Maktabgacha ta’lim tashkilotida miliy o‘yinchoqlarni ko‘proq bezatish unda qiz bola va ona, ayol obrazi shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abu Ali Ibn Sino. Tib qonunlari. T.: “Sharq”. 2020.- 688 b.
2. Abdurauf Fitrat. Oila yoki oila boshqarish tartiblari. T.: «Cho‘lpon», 2019.-144 b.
3. Khusnidakhon, K. (2021). The importance of enhancing social skills of preschoolers. *European Scholar Journal*, 2(3), 74-78.
4. Khojamatova, K. M. (2023). Social Relations and Social Development of Personality In the System Of Preschool Education. *International Journal of Formal Education*, 2(10), 37-42.
5. X.X. Mansurovna, (2023). Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy ongini oshirishda muammo va yechimlar. qo‘qon universiteti xabarnomasi, 680-682.
6. Xo‘Jamatova, X. (2022). Maktabgacha katta yoshli bolalarda ijtimoiy ongni shakllantirish. *Science and innovation*, 1(B4), 634-636.
7. Azimaxon Kamolova osh avlodni tarbiyalashda xalq pedagogikasini manbalarining o‘rganishning o‘rganishning ilmiy-nazariy asoslari. "Science and Education" *Scientific Journal / December 2022 / Volume 3 Issue 12*. 590-592 betlar
8. Muallif: Safiyazova Dilfuza Jumabayevna Kategoriya: 13. Xorijda xalq ta’limi va pedagogika nashr etilgan “Zamonaviy dunyoda ta’lim nazariyasi va amaliyoti” III xalqaro ilmiy konferensiya (Sankt-Peterburg, 2013 yil may). <https://moluch.ru/conf/ped/archive/70/3771/> (дата обращения: 24.06.2024).
9. 7 yoshgacha bo‘lgan qiz bolalar yuksak tarbiyasining milliy poydevorida onaning roli. Qo‘qon Universiteti katta o‘qituvchisi Xo‘jamatova Xusnida Mansurovna xujamatovax@gmail.com, Omonxonova Mohina Vohidjon qizi bonumohina@gmail.com.
10. Imomaliyeva, M. (2024). NODIRA MELODIES OF NAVOI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10, 121-123.
11. Otto, M., & Thornton, J. (2023). MAKTABGACHA INKLYUZIV TA’LIM SHAROITIDA BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 408-411.



12. Maxliyoxon, O., & Shaxnozaxon, J. (2024). DRAMA AND ARTISTIC READING IN PRIMARY GRADES: Study guide. *ISBN-13*, 979-8324468415.
13. O Maxliyoxon. (2024). MODERN INTEGRATION OF PRIMARY EDUCATION, ART, PEDAGOGY AND INFORMATION COMMUNICATION. ISBN-13 : 979-8323781928 1, 158
14. Odilova, M. (2024). O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA PISA TESTINING ISTIQBOLLARI. *Nordic_Press*, 3(0003).

